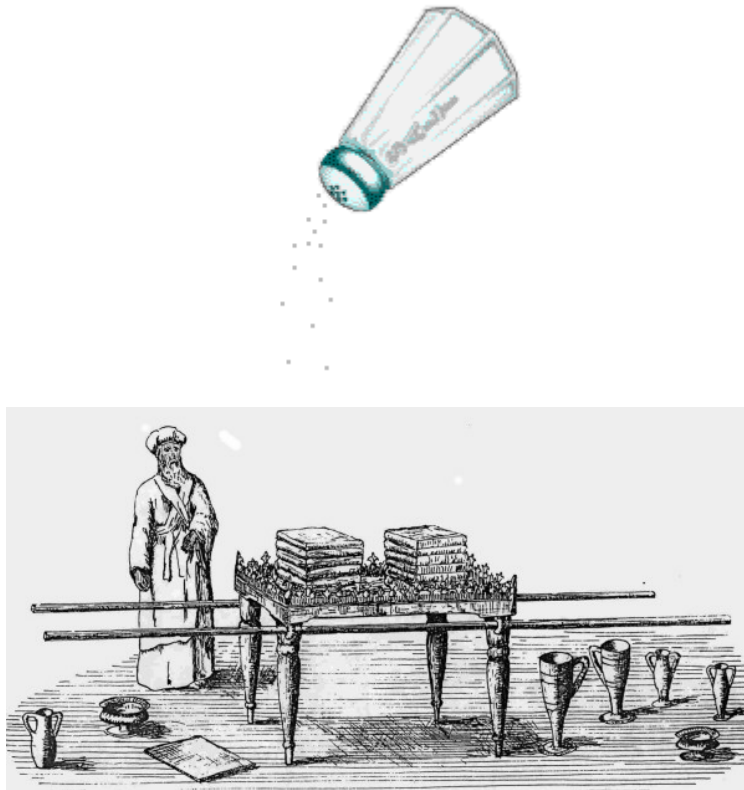

ZOUT

Vu. Fonds Het Goede Doel vzw., Doornstraat 11A,
8970 Poperinge 2008/1-2

Leviticus 2:

13 Aan elk graanoffer moet zout worden toegevoegd: het zout, als teken voor het verbond met jullie God, mag bij het graanoffer niet ontbreken. Ook aan de andere offers moet zout worden toegevoegd.

Ezechiël 43

24 Bied ze de HEER aan. Dan moeten de priesters zout over ze heen strooien en ze als brandoffer offeren aan de HEER.

1 Waarom zout?

1.1 Zout is smaak

Als vlees ongezouten wordt achtergelaten dan rot het heel snel. Zout heeft dus een bewarende functie. Wat meer is het maakt het smakelijk.

Zout wordt in het christologisch bestel de bewarende kracht van het lijden van Christus voor onze menselijke daden. Dit lijden van Christus doet onze daden krachtig worden. Het verbindt er de bewarende waarde aan.

Zouten van vleeswaren geeft een **bijgevoegde waarde**.

Matteüs 5

13 Jullie zijn het zout van de aarde. Maar als het zout zijn smaak verliest, hoe kan het dan weer zout gemaakt worden? Het dient nergens meer voor, het wordt weggegooid en vertrapt.

Jezus geeft ons de opdracht om Zijn invloed door te geven. Hij is de wijnstok wij zijn de ranken.

Markus 9

38 Johannes zei tegen hem: ‘Meester, we hebben iemand gezien die in uw naam demonen uitdreef en we hebben geprobeerd hem dat te beletten omdat hij zich niet bij ons wilde aansluiten.’

39 Jezus zei: ‘Belet het hem niet. Want iemand die een wonder verricht in mijn naam kan onmogelijk het volgende moment kwaad van mij spreken.

40 Wie niet tegen ons is, is voor ons.

41 Ik verzeker je: wie jullie een beker water te drinken geeft omdat jullie bij Christus horen, die zal zeker beloond worden.

42 Wie een van de geringen die in mij geloven van de goede weg afbrengt, zou beter af zijn als hij met een molensteen om zijn nek in zee gegooid werd.

43 Als je hand je op de verkeerde weg brengt, hak hem dan af: je kunt beter verminkt het leven binnengaan dan in het bezit van twee handen naar de Gehenna te moeten gaan, naar het onblusbare vuur¹.

44 Als je voet je op de verkeerde weg brengt, hak hem dan af: je kunt beter kreupel het leven binnengaan dan in het bezit van twee voeten in de Gehenna geworpen worden.

46 En als je oog je op de verkeerde weg brengt, ruk het dan uit: je kunt beter met één oog het koninkrijk van God binnengaan dan in het bezit van twee ogen in de Gehenna geworpen worden,

48 waar de wormen blijven knagen en het vuur niet dooft.

49 Iedereen moet met vuur gezouten² worden.

50 Zout is goed! Maar als het zout zijn kracht verliest, hoe zullen jullie het zijn kracht dan teruggeven? Zorg dat jullie het zout in jezelf niet verliezen en bewaar onder elkaar de vrede.’

Blijkbaar gaat het om de **zuiverende kracht van het vuur**, gezouten vuur.

1.2 Zout en vuur

¹ Andere handschriften hebben een extra vers: [45] waar de wormen blijven knagen en het vuur niet dooft’.

² Het doet denken aan het vuur, dat met Pinksteren gezien werd; zowel in het Oude Testament bij de Sinai als in het Nieuwe Testament bij de tongen als van vuur. Het doet denken aan verwarming en verlichting, aan reiniging en het overspringen van de vlammen. Er wordt bijzonder vaak in de Bijbel over vuur gesproken. Het wordt gebruikt om het hart van je tegenstander tot berouw en inkeer te brengen door vriendelijk voor hem te zijn (Romeinen 12:20).

Vuur en zout zijn in zekere zin in de Bijbel *elkaars gelijken*. Wat van vuur gezegd kan worden, kan ook van zout gezegd worden. Wat het vuur doet, doet het zout ook. Vuur kan conserveren, zout ook. Vuur kan vernietigen, zout ook. Vuur kan je uiterlijke warmte en vreugde geven, zout kan je smaak geven en je daardoor innerlijke vreugde schenken.

In de Bijbel hebben vuur en zout een uitbeeldende functie: zoals vuur goud en zilver reinigen, zo reinigt het zout de gelovigen. Maar zoals vuur het leven doodt, zo doodt ook zout het leven, denk maar aan de Dode Zee. Zo doodt het zout de ongelovigen in de eeuwige poel van het vuur: de hel.

2 Symbolen

2.1 Pijn van Jezus = zout.

De Israëlieten hadden een leven van lijden en tranen in Egypte. Dit wordt in hun paasmaal gesymboliseerd door “Karpas” (peterselie), wat het leven symboliseert, door te dopen in *zout water*, de tranen verwijzen ze naar de situatie in Egypte. Wij zien er ook de tranen van Jezus in, die Hij huilde in de Hof van Gethsemane.

Die visie op het lijden van Christus is duidelijk te eng, Zijn Woorden, Zijn daden, Zijn leven, Zijn verrijzenis zijn alles samen het onderpand van ons eeuwig leven.

Het gaat niet alleen om de scherpe smaak. Het gaat evenzeer om het **BEWAREND ELEMENT**.

2.2 Trouw

Aan de ene kant is het lijden van Jezus een bewijs van Zijn trouw, Zijn behoudende kracht, Gods trouw.

Zijn woorden:

Ik ben de Weg (TORA), de waarheid (Hebr. Emet,, Amen, geloof) en het leven (eeuwig leven).

Zijn daden

Genezend met aandacht voor de kinderen, de zwakken, de zondaars, de vrouwen.

Zijn verrijzenis

Zoals Paulus het zegt. Als we dat niet aannemen dan valt ons geloof.

Zijn toewijding aan de Vader

Zout werd bij het offer gebruikt.

Zout maakte dat offer deugdelijk als het ware 'gewijd'.

De Joden offerden om hetgeen ze van Jahweh, hun Koning, hun Vader gekregen hadden.

De Schepping, maar ook de Verlossing, Zijn barmhartigheid, die van hen een offerande vroeg: hun knecht zijn.

Zoals Abraham offerde.

Zoals Jesaja de lijdende dienaar omschreef: als een lam ter slachting.

Zoals Jezus uiteindelijk aan het kruis Zijn leven samenvatte: "Waarom heb je mij verlaten?" tot in de meest duistere omstandigheden.

3 Zout als voedsel bestanddeel

3.1 Contekst

De Joden kenden het zout uit de Dode Zee = Zoutzee³.

Aan het Z. einde van de Dode zee ligt een lange zoutberg met een massa steenzout⁴. Nog heden drijven de Arabieren een tamelijk winstgevend handel met het zout van de Dode zee, dat echter nooit geheel zuiver is. Het zout was altijd een belangrijk artikel.

3.2 Levensonderhoud

Sir. 39, 26

26 De eerste levensbehoeften van een mens zijn water, vuur, ijzer en zout, tarwebloem, melk en honing, druivensap, olijfolie en kleding.

Het vocht rond onze lichaamcellen bevat natrium en chloor, de twee bestanddelen van zout. Zonder zout zouden wij uitdrogen en sterven;

natriumionen zijn onmisbaar in het zenuwstelsel en de spieren: zij helpen bij het overbrengen van de zenuwimpulsen;

Chloorionen vormen een deel van het maagzuur ('zoutzuur'), dat ons voedsel verteert;

Bovendien hebben chloorionen ook een ondersteunende rol in het menselijk afweersysteem;

Een goed functionerend lichaam heeft per dag meerdere grammen zout nodig. Een deel daarvan verdwijnt immers door zweet (ongeveer één gram), urine en ontlasting. Dat zout moet steeds worden aangevuld. Daarom zijn bakkers wettelijk verplicht zout in het brood te doen. Sportlui die grote inspanningen leveren gedurende een lange tijd, zoals de renners in de Ronde van Frankrijk, drinken water waarin zout is opgelost;

Ook bij dieren wordt tussengekomen in de zouthuishouding. Runderen en andere graseters verbruiken veel kalium door hun vegetarische voeding en verliezen nog meer zout bij het melken. Dieren krijgen daarom likstenen met zout;

Te veel zout werkt een hoge bloeddruk in de hand. Te weinig zout is ook slecht voor de gezondheid: zieken-huispatiënten en mensen met uitdrogingsverschijnselen krijgen infuusvloeistof (een fysiologische oplossing met 0,9 % zout) toegediend.

³ Gen. 14, 3. Joz. 3, 16.

⁴ Gen. 19:26; Wijsh. 10:7.

Het was onderworpen aan belasting⁵. Het werd toen niet gebruikt als mest, niet bij het looien van leder, niet bij het verglazen van aardewerk of andere bedrijven. Vaak wordt uit Lucas afgeleid dat het als mest zou gebruikt zijn. Enkel het goede zout zou kunnen gebruikt zijn.

3.3 Conserveren

Gedurende eeuwen is zout vooral gebruikt als conserveermiddel. Er bestonden nog geen koelinstallaties of beschermend verpakkingsmateriaal en zout diende om voedingsmiddelen te bewaren of in te maken. Zout was destijds moeilijker te winnen dan nu. Dat maakte het zo waardevol dat er steden ontstonden op plaatsen waar het *witte goud* werd gewonnen en verhandeld;

In het Oude Rome werd een deel van het loon van de soldaten uitbetaald in zout. Vandaar het woord *salaris* dat van het Latijnse *sal* (zout) is afgeleid;

in vele landen hief de overheid belasting op het onmisbare zout. Soms was die belasting zo onredelijk zwaar dat ze een politieke omwenteling veroorzaakte. Zo verloren de Britten het pleit in hun grootste kolonie India. Gandhi en zijn volgelingen trokken naar de Indische Oceaan waar ze - met zeer beperkte middelen - zelf zout wonnen;

Ddoor het gebruik van zout voor het conserveren van levensmiddelen vind je het woord zout of *sal* soms terug in de naam van het voedsel zelf. In Italië bijvoorbeeld heten vleeswaren *salume*, de delicatessenwinkel *salumeria* en worst *salsiccia* of *salami*. In het Frans betekent worst *saucisse* en schorseneren *salsifis*. In het Nederlands kennen we woorden als "saucijs, saus en salade".

Lucas 14

34 Maar als ook het zout zijn smaak verliest, hoe kunnen we het dan zijn kracht teruggeven?

35 Ook voor de bemesting van de grond is het niet meer bruikbaar, dus wordt het weggegooid.

Zout in de open lucht, blootgesteld aan regen en zonneschijn, of in vochtige magazijnen verliest zijn smaak. Hiervan spreekt⁶ Christus.

3.4 Oud gebruik

Een tot een puinhoop gemaakte vijandelijke stad placht men met zout te bezaaien⁷ als een zinnebeeldige aanduiding dat die bodem ten eeuwigen dage woest en onvruchtbaar zou zijn, overeenkomstig de mening, dat de met zout besmette grond onvruchtbaar is⁸. Het land krijgt dan rechtstreeks de naam "zout land"⁹.

Iemands zout eten betekent zoveel als: het nodige levensonderhoud van hem ontvangen.

Ezra 4:14

LEI Ezra 4:14 Aangezien wij nu het zout van het paleis eten en het ons niet voegt de benadeling van den koning aan te zien, daarom zenden wij den koning bericht en doen hem weten,

NBG Ezra 4:14 Aangezien wij aan het paleis verbonden zijn, en het voor ons niet aangaat toe te zien bij de smaad welke de koning wordt aangedaan, daarom hebben wij de koning bericht gezonden,

SVV Ezra 4:14 Nu, omdat wij salaris uit het paleis trekken, en het ons niet betaamt des konings oneer te zien, daarom hebben wij gezonden, en *dit* den koning bekend gemaakt;

⁵ 1 Mak. 10:29 "Hierbij verklaar ik u vrij en onthef ik alle Joden van schatting, zoutheffing en kroongelden."

⁶ Matth. 5:13.

⁷ Rechters 9:45: " Na een dag van strijd nam Abimelech de stad in. Hij doodde er iedereen, maakte de stad met de grond gelijk en bestrooide de resten met zout."

⁸ Deut. 29:27; "21 Dan zal de vraag rijzen bij de komende generaties, zowel uw eigen nakomelingen als buitenlanders uit verre streken, wanneer ze zien hoe uw land te lijden heeft en met welke plagen de HEER het heeft getroffen 22- heel de bodem door zwavel en zout vergiftigd, zodat zaaien geen zin meer heeft en er helemaal niets meer wil groeien, net zoals toen de HEER in zijn grote woede Sodom en Gomorra, Adma en Seboim weggevaagd had -, 23 bij ieder volk rijst dan de vraag: "Waarom behandelt de HEER dit land zo? Waarom is zijn toorn zo hevig opgelaaid?" 24 Dit zal het antwoord zijn: "Zij hebben het verbond geschonden dat de HEER, de God van hun voorouders, met hen sloot toen hij hen wegleidde uit Egypte; 25 ze zijn andere goden gaan vereren en hebben neergeknield voor goden die ze nog niet kenden en die de HEER niet voor hen had bestemd. 26 Dat is de reden waarom de HEER in woede tegen dit land is uitgebarsten en alle vervloekingen die in dit boek beschreven staan over hen heeft uitgestort." Zef. 2:9.

⁹ Jer. 17: 6: SVV "Hij zal zijn gelijk een hulpeloze in de wildernis en niet zien dat het goede komt; hij zal verzengde plaatsen in de woestijn bewonen, *zilten*, onbewoonbare grond.

". Job 39, 9. Ps. 107, 34 e.

NBV Esra 4:14 "Welnu, omdat wij ons gebonden weten aan het paleis, en omdat het ons niet past lijdzaam toe te zien hoe de macht van de koning wordt uitgehold, stellen wij u hiervan op de hoogte" De Latijnse vertaling maakt er "salaris" (bezoldiging) van, de Statenvertaling מלח melach (Aramaic {mel-akh'}). Salaris = eigenlijk van het Lat. 'salarium' d.i. zoutgeld.

Van oudsher gaf het goddelijke¹⁰ zout een wijding aan het eenvoudige familiemaal en aan de gastrijke dis.

Zowel hieraan als aan het van geslacht op geslacht overgaande zoutvat kon zich gemakkelijk de gedachte verbinden van **bestendige trouw**. Reeds Aristoteles spreekt van de schepel zout die de vriendschap onderhiel. Eustathius¹¹ zegt in zijn: "Het zout is het symbool der vriendschap, of omdat men het voor andere spijzen bij de gasten op tafel zet, of omdat in het begrip vriendschap de idee van trouw ligt opgesloten, een eigenschap, die aan zout verbonden is."

Slavische volkeren verwelkomen een gast met brood en zout en een maaltijd, was de ceremonie waarmee Hebreënen¹² en Arabieren een gesloten verbond of vriendschapsband bezegelen. Het zout mocht nooit ontbreken. Een "zoutverbond" was onverbreekelijk¹³.

Uit deze opvattingen en voorstellingen verklaart zich het religieuze gebruik van zout ook bij de Hebreënen. In het Spijsoffer¹⁴ mocht geen zuurdeeg of honing zijn maar mocht het bederfwerende zout niet ontbreken. Volgens Lev. 2:13 was elk Spijsoffer een vernieuwing van het door God met Israël gesloten verbond: de onmiddellijk volgende woorden "bij al uwe offers zult gij zout offeren" slaan echter niet uitsluitend op de Spijsoffers¹⁵.

Ezr. 6: 9, 7, 22: schrijft dat er in de tempel altijd "zout zonder maat" aanwezig was en Joseph. Ant. 12, 3, 3 geeft er de maat van aan 375 schepels. Het "sal candidum" van de Romeinen d.i. het met specerijen ingemaakte zout was door de Rabbijnen verboden, daar het gevaar voor onreinheid opleverde.

Zout garrandeerde een TROUW verbond.

4 Zout doordringt en trekt aan

4.1 Zout der aarde

Als zou zijn werking heeft dan gelijkt het op de zuurdeeg. 'Zouten' gebeurt niet partieel.

Zoals Gods trouw verder is gegaan, én Joden én heidenen betreft. Zo kent trouw geen rem.

We weten zelfs dat Gods trouw verder reikt dan de mens. God wil dat we de natuur behoeden. Hij wil voedsel voor iedereen. Als we die trouw niet uitdragen dan dient ons engagement tot niets. Een kerk die niet dienst dient tot niets (Mgr. Gailliot).

Trouw is ook een appel. Het Koninkrijk van God waar we in het Onze Vader om bidden is wervend. De christelijke naastenliefde zou core-buissness moeten zijn in de lijn van de woorden uit het Evangelie: "Zie hoe ze elkaar beminnen"

¹⁰ Homeros II. 9, 214.

¹¹ Kommentaar bij II. I: 449.

¹² 2 Kron. 13:5.

¹³ Num. 18:19 " 19 Van alle heilige gaven die de Israëlieten aan de HEER brengen, geef ik jou, je zonen en je dochters voor altijd een vast deel. Voor de HEER geldt dit als een eeuwigdurend, met zout bekrachtigd verbond met jou en je nakomelingen."

¹⁴ Lev. 2:11.13.

¹⁵ Dat de dierenoffers met zout bestrooid werden, is op grond van Ez. 43:24. " NBG Ezeziel 43:24 Gij zult ze voor het aangezicht des HEREN brengen, en de priesters zullen zout op hen strooien en ze offeren als een brandoffer voor de HERE."

"Marc. 9:49. Joseph. Ant. 3, 9, 1 (vgl. Plinius H. N. 31, 41) niet te betwijfelen; ook de Toonbroden – zeggen sommigen (omwille van dat rbandoffer) - volgens Lev. 24:7 van de Septuagint. "

Dat is het "zout van de aarde".

4.2 Mystiek & alchemie

Ook **mystici** waren onder de indruk van zout. In het latijnse woord sal zagen zij de "s" staan voor sol (zon) de "a" voor alpha, (het begin) en de "l" voor luna (maan). Zodoende werd het zout gezien als de essentie van perfectie en de gift van god om de mensen te dienen.

Volgens de **alchemisten** zijn zwavel, kwik en zout de drie filosofische begrippen die alle dingen in het universum in staat stellen te bestaan. Het zwavel (ziel) en het Kwik (geest) worden door het zout (vorm) samengebracht doordat het zout bemiddelt en hen in evenwicht brengt en daardoor kan materialiseren.

In de kerk werd het zout geassocieerd met de wijsheid en de reinheid. Jezus zei tot zijn apostelen: "Gij zijt het zout der aarde¹⁶". Het zout werd ingezet tijdens **inwijdingen, doopsels en het verdrijven van kwade geesten**. Het zout zou psychische gezondheid waarborgen.

Het is dan ook niet gek dat men dacht dat het in huis hebben van zout heksen zou weren. Alles wat gezouten was kon niet worden behekst. Er werden zelfs amuletten vervaardigd van zout dat gewijd was op palmzondag en samen met gewijde kruiden in bijenwas werd geperst. Vrouwen die klaagden over het zoute eten werden verdacht van hekserij en wilde je een heks ontmaskeren dan strooide je wat zout op haar stoel. Als het smolt en aan haar jurk bleef plakken wist je zeker dat je met een echte heks te maken had.

De moderne heks waardeert het zout om haar reinigende en

beschermende aspecten¹⁷.

Het zout is een belangrijk onderdeel tijdens het reinigen en wijden van de cirkel en haar gereedschap. Soms wordt zout water gebruikt in plaats van een druppel bloed als een ritueel daar om vraagt. Een cirkel van zout is een ideale plaats voor defensieve magie.

-> doopselritueel

¹⁶ Matteüs 5:13: "Jullie zijn het zout van de aarde. Maar als het zout zijn smaak verliest, hoe kan het dan weer zout gemaakt worden? Het dient nergens meer voor, het wordt weggegooid en vertrapt."

¹⁷ In het oudere doopritueel werd ook zout gebruikt. Er waren trouwens ook duivel bezwerende formules in verwerkt.

We verwijzen naar de woorden die Hubb Oosterhuis in dit ritueel inschreef: *"Toen Jezus zelf gedoopt werd, gebeurde dat naar het schijnt op de plek waar het zoete water van de Jordaan overgaat in het zoute water van de Dode Zee. Ook jij zult als gedoopte leven tussen zoet en zout"* en bij de dia van de zalving die volgt op doopsel: *"We willen graag dat je smaak krijgt in het leven. Dat er vele zoete momenten zijn, om je te koesteren in geborgenheid. Maar ook zoute momenten, om het leven smaakvol te maken, om het op te nemen voor wat recht en waar is."*

Daar zout **aardend werkt**, wordt er wel gezegd dat het van belang is zout uit je menu te schrappen om je psyche te trainen. Volgens magiërs en occultisten is het niet mogelijk om contacten te leggen met de doden en/of geesten alvorens eerst gevestigd te hebben van o.a. zout.

Daar zout hygroscopisch is, (water aantrekt) kan het net zoals water gemakkelijk geladen worden met energie. Het baden in water met wat zeezout is dan ook een ideale plek om de dagelijkse beslommeringen achter je te laten. Visualiseer hoe, net als het zout wat oplost in het water, negatieve energieën oplossen en door het zout worden opgenomen.

In de medische wereld erkent men het zoute water als een waardevol hulpmiddel bij huidproblemen.

4.3 De dualiteit van zout.

Zout bevat een duidelijke dualiteit zoals de mystici op hun manier al hadden opgemerkt.

Enerzijds is de zout/water verhouding een essentiële voorwaarde voor leven, anderzijds is een te veel aan zout dodelijk. Het is inmiddels duidelijk dat we genoeg zout binnen krijgen via ons voedsel. De toevoeging van zout is eigenlijk niet nodig.

Het overmatige gebruik van zout leidt tot hoge bloeddruk en belast hart, bloedvaten en nieren. Het calciumhuishouden wordt verstoord waardoor er een versnelde ontkalking van de botten optreedt. De waterhuishouding wordt door de vochtretentie vertraagd en zodoende slaan afvalstoffen neer. Er bestaan aanwijzingen dat overmatig zout gebruik heeft geleid tot de ziekte van Alzheimer. Daar zout vocht onttrekt aan de cellen sterven ze makkelijker af.

Zout verstopt de smaakpapillen waardoor we vervreemden van natuurlijke smaken. Na een paar weken zonder toegevoegde zouten zal men weer een fijnproever worden.

De beste vervangers voor zout zijn laurierblad, selderij en peterselie.

4.4 Toepassing

We zijn geneigd om hierop verder in te gaan. Als christenen het zout der aarde moeten zijn. Dan moeten ze het evenwicht brengen.

Een al te 'geestelijke' religiositeit gaat voorbij aan het 'behoeden van natuur en mens'. Zonder het zout, zonder het 'wijdingsaspect' van de boodschap, zonder de smaak te brengen van het toekomstige Rijk Gods is alle menselijke inspanning naar de nieuwe aarde en de nieuwe hemel toe nutteloos.

5 Spreuken

Tegen zombies. Als een zombie zout proeft, herinnert hij zich dat hij dood is.

Te nemen met een korreltje zout.

Zout in de wonden.